

بخشنامه‌های قوه قضائیه

موضوع	آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت خانواده
	جناب آقای سینیجلی جاسبی ریاست محترم هیأت مدیره و مدیرعامل روزنامه رسمی کشور تصویر آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت خانواده به شماره ۱۰۰/۷۲۵۸۵/۹۰۰۰ مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۷ ریاست محترم قوه قضائیه جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد. مدیرکل دبیرخانه قوه قضائیه - محسن محدث شماره ۱۰۰/۷۲۵۸۵/۹۰۰۰ ۱۳۹۳/۱۱/۲۷ آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت خانواده در اجرای مواد ۱۷، ۲۱، ۴۱ و ۵۷ قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۱ مجلس شورای اسلامی و بنا به پیشنهاد وزیر دادگستری، «آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت خانواده» به شرح مواد آتی است. فصل اول - دادگاه خانواده میحث اول: کلیات ماده ۱- واژه‌های به کار رفته در این آیین‌نامه به شرح زیر می‌باشند: الف- قانون: قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۱ مجلس شورای اسلامی ب - آیین‌نامه: آیین نامه اجرایی قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۱ مجلس شورای اسلامی ج- دادگاه خانواده: دادگاه خانواده موضوع قانون د- مرکز امور مشاوران: مرکز امور مشاوران وکلای و کارشناسان رسمی قوه قضائیه ماده ۲- از زمان لازم‌الاجراء شدن قانون در حوزه‌های قضایی که دادگاه خانواده تشکیل نگردیده یا در صورت تشکیل به تعداد کافی ایجاد نشده است تا استقرار کامل دادگاه‌های مذکور، دادگاه عمومی حقوقی مستقر در آن حوزه یا شعب دادگاه عمومی فعلی ویژه رسیدگی به دعاوی خانوادگی با ساختار موجود ولی با رعایت مقررات قانون و تشریفات مربوط به دعاوی موضوع قانون رسیدگی خواهند کرد. تبصره- در حوزه قضایی دادگاه بخش چنانچه دادگاه خانواده تشکیل نشود دعاوی راجع به اصل نکاح و انحلال آن در دادگاه خانواده نزدیکترین حوزه قضایی هر استان رسیدگی خواهد شد. ماده ۳- رئیس کل دادگستری هر استان موظف است تمهیدات لازم جهت تشکیل دادگاه خانواده و مراکز مشاوره خانواده را با کمک مسئولان قوه قضائیه و همکاری رؤسای حوزه‌های قضایی شهرستان‌های مربوط ظرف مهلت مقرر در قانون فراهم نماید. ماده ۴- مراجع عالی اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی توسط کلیساها دارالشرع کلیمیان و انجمن‌ها و نهادهای زرتشتی سراسر کشور به قوه قضائیه اعلام خواهد شد. دادگاه خانواده تصمیم مراجع مذکور در خصوص امور حسبی و احوال شخصیه اقلیت‌های یادشده مانند نکاح و طلاق را پس از وصول، بررسی و بدون رعایت تشریفات تنفیذ و دستور اجراء صادر خواهد کرد. تبصره- قوه قضائیه مراجع عالی معتبر را از طریق رؤسای کل دادگستری به دادگاه‌های خانواده معرفی خواهد کرد. ماده ۵- احراز عدم تمکن مالی اصحاب دعوی موضوع ماده ۵ قانون، به تشخیص دادگاه است و نیاز به تشریفات دادرسی و حکم اعسار ندارد. در صورت نیاز، دادگاه در وقت فوق‌العاده تحقیقات لازم را انجام خواهد داد. ماده ۶- در صورت اقتضاء ضرورت یا وجود الزام قانونی دایر بر داشتن وکیل، دادگاه حسب مورد رأساً یا به درخواست فرد فاقد تمکن مالی از طریق مرکز امور مشاوران یا کانون وکلای دادگستری مربوط وکیل معاضدتی تعیین می‌کند. مرکز یا کانون مذکور مطابق مقررات، موظف به معرفی وکیل معاضدتی به دادگاه است. میحث دوم ارائه گواهی پزشکی توسط زوجین ماده ۷- الف- وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی مکلف است فهرست بیماری‌های موضوع صدر ماده ۲۳ قانون و هرگونه تغییری که در فهرست مذکور متعاقباً ایجاد گردد را تعیین و به سازمان اسناد و املاک کشور اعلام کند. سازمان یاد شده پس از وصول فهرست مذکور، مراتب را به دفتر اسناد رسمی ثبت ازدواج ابلاغ می‌کند. نظارت و پیگیری بر این امر بر عهده سازمان مذکور می‌باشد. ب- دفتر رسمی ثبت ازدواج پس از دریافت گواهی واکسینه شدن نسبت به بیماری‌های مزبور و گواهی عدم اعتیاد زوجین به مواد مخدر و عدم ابتلاء به بیماری‌های مذکور، اقدام به ثبت ازدواج می‌نماید. ج- چنانچه گواهی صادر شده بر وجود بیماری و یا اعتیاد به مواد مخدر دلالت کند، ثبت نکاح در دفتر رسمی ازدواج، در صورت درخواست کتبی آنان مبنی بر ثبت ازدواج علیرغم بیماری و یا اعتیاد به مواد مخدر، بلامانع است. د- چنانچه گواهی صادر شده بر وجود بیماری‌های مسری و خطرناک مذکور در فهرست یاد شده دلالت کند، طرفین جهت مراقبت و نظارت توسط دفتر رسمی ثبت ازدواج به مرکز مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی معرفی می‌شوند. دفتر مذکور پس از تأیید مرکز یاد شده مبنی بر انجام مراقبت لازم، نسبت به ثبت ازدواج اقدام می‌کند. تبصره- در مورد بیماری خطرناک که منجر به خسارت جنین باشد باید علاوه بر مراقبت و نظارت به شرح فوق نسبت به جلوگیری از بچه‌دار شدن پیشگیری مؤثری را تحت نظارت مراکز یادشده و پزشک متخصص انجام و نتیجه را به مراکز مزبور ارائه دهند. در صورت تأیید مراکز فوق مبنی بر انجام اقدامات فوق دفتر رسمی ازدواج نسبت به ثبت ازدواج اقدام می‌کند. ه- گواهی عدم اعتیاد به مواد مخدر و عدم ابتلاء به بیماری‌های موضوع ماده ۲۳ قانون باید توسط مراکز مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صادر گردد والا اعتبار نخواهد داشت. میحث سوم: طلاق توافقی ماده ۸- در صورتی که زوجین متقاضی طلاق توافقی باشند، دادگاه باید موضوع را به مرکز مشاوره خانواده ارجاع دهد. مرکز فوق در صورت انصراف طرفین از طلاق، با تنظیم صورتجلسه، پرونده را جهت اتخاذ تصمیم مقتضی به دادگاه ارسال می‌کند. در صورت عدم حصول توافق کلی زوجین نسبت به شرایط مقرر بین طرفین، گزارش اقدامات انجام شده و مشروح مذاکرات از جمله، اظهارات آنها و نقاط قوت و ضعف و موارد توافق و نظر مرکز فوق پیرامون موضوع را به دادگاه ارائه می‌دهد تا دادگاه مطابق قانون رسیدگی و

اتخاذ تصمیم نماید، تبصره- مواردی که طرفین در اجرای ماده ۲۵ قانون مستقیماً به مرکز مشاوره خانواده مراجعه می‌کنند، در صورت انصراف طرفین از طلاق، با تنظیم صورتحساب پرونده بایگانی می‌شود. در صورت عدم حصول توافق کلی زوجین نسبت به شرایط مقرر بین طرفین، مرکز فوق اظهارات آنها و موارد توافق و اختلاف را صورتحساب و نظر خود را اعلام می‌کند. در صورتی که موضوع در دادگاه مطرح شود، مرکز فوق صورتحساب تنظیمی و نظریه خود را به تقاضای هر یک از طرفین به دادگاه جهت اتخاذ تصمیم مقتضی ارسال می‌کند. ماده ۹- در صورتی که اقدامات مرکز مشاوره خانواده منجر به حصول توافق در طلاق بین زوجین گردد، سازش‌نامه با ذکر شروط و تعهدات مورد توافق طرفین تنظیم و مراتب به دادگاه اعلام خواهد شد. در این صورت دادگاه تعهدات و شروط مورد توافق طرفین در مرکز مشاوره را در صورت تأیید زوجین در محضر دادگاه، ضمن انعکاس در صورتمجلس در گواهی عدم امکان سازش قید می‌نماید. ماده ۱۰- مرکز مشاوره از زمان وصول درخواست با ارجاع دادگاه باید حداکثر ظرف سه ماه اتخاذ تصمیم نماید. در صورت توافق زوجین، مهلت مذکور حداکثر تا سه ماه دیگر قابل تمدید خواهد بود. مبحث چهارم: داور داری ماده ۱۱- داور داری در این قانون تابع شرایط مندرج در قانون آیین دادرسی مدنی نمی‌باشد. ماده ۱۲- پس از صدور قرار ارجاع امر به داور داری هر یک از زوجین مکلف است ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ قرار، داور خود را که دارای شرایط مقرر در ماده ۲۸ قانون باشد، به دادگاه معرفی کند. ماده ۱۳- مهلت اعلام‌نظر داوران توسط دادگاه تعیین خواهد شد. دادگاه می‌تواند در صورت درخواست داوران یا یکی از آنها و اجراز ضرورت مهلت را تمدید نماید. ماده ۱۴- داوران موظفند با تشکیل جلسه یا جلسات متعدد با حضور زوجین و در صورت امتناع بدون حضور زوجین یا یکی از آنان در جهت رفع اختلاف و اصلاح ذات‌البین تلاش کنند و نتیجه را در مهلت مقرر به دادگاه اعلام نمایند. ماده ۱۵- چنانچه داوران یا یکی از آنان درخواست حق‌الزحمه داور داری کند دادگاه حق‌الزحمه متناسبی برای وی تعیین و با رعایت ماده ۵ قانون دستور دریافت آن را از متقاضی صادر خواهد کرد. مبحث پنجم: حقوق زوجه ماده ۱۶- دادگاه باید ضمن صدور گواهی عدم امکان سازش یا حکم الزام زوج به طلاق، در مورد حقوق زوجه، موضوع ماده ۲۹ قانون، تعیین تکلیف نماید. در مواردی که تعیین جهیزیه یا نفقه و موارد دیگر به لحاظ مجهول‌المکان بودن زوجه یا به علت دیگر در زمان صدور رأی ممکن نباشد نسبت به موارد مذکور پرونده مفتوح خواهد ماند تا بعداً رسیدگی و اقدام شود و نسبت به سایر حقوق زوجه باید تعیین تکلیف گردد. ماده ۱۷- هزینه‌های حضانت و نگهداری طفل اعم از نفقه و سایر هزینه‌های لازم در این خصوص توسط دادگاه با رعایت اوضاع و احوال طفل و شخصی که حضانت و نگهداری طفل به عهده وی محول گردیده و در صورت ضرورت با اخذ نظر کارشناس رسمی دادگستری یا خبره محلی و رعایت سایر ضوابط تعیین خواهد شد. مبحث ششم: مدت اعتبار حکم طلاق و گواهی عدم امکان سازش ماده ۱۸- عذر زوج برای عدم حضور در دفترخانه موضوع ماده ۳۳ قانون، در صورتی موجه تلقی خواهد شد که از معاذیر پیش‌بینی شده در ماده ۳۰۶ قانون آیین دادرسی مدنی باشد چنانچه دفترخانه نسبت به موجه بودن عذر مواجه با ابهام باشد، باید از دادگاه صادرکننده حکم تقاضای رفع ابهام نماید. ماده ۱۹- نمایندگی موضوع تبصره ماده ۳۳ قانون بدون هرگونه هزینه خواهد بود. ماده ۲۰- چنانچه زوج در دفترخانه حاضر شود و گواهی عدم امکان سازش را در مهلت سه ماهه تسلیم کند ولی از جهت پرداخت حقوق مالی زوجه اظهار عجز نماید و گواهی مبنی بر ارائه دادخواست اعسار و تقصیط به دادگاه صالح را در مهلت مذکور به دفترخانه تحویل دهد اعتبار گواهی عدم امکان سازش تا تعیین تکلیف اعسار به قوت خود باقی خواهد ماند. ماده ۲۱- چنانچه زوجه برای اجرای گواهی عدم امکان سازش که به درخواست زوج صادر گردیده در دفترخانه حاضر نشود در صورتی که زوج حقوق مالی زوجه موضوع ماده ۲۹ قانون را تحویل اجرای احکام دادگاه صادرکننده گواهی عدم امکان سازش نماید به تقاضای زوج صیغه طلاق جاری و در دفتر طلاق ثبت و مراتب به زوجه اطلاع داده می‌شود از جهت حفظ و نگهداری حقوق مالی زوجه اجرای احکام به ترتیب مقرر در مواد ۴۵ و ۷۸ قانون اجرای احکام مدنی عمل خواهد کرد هزینه نگهداری اشیاء و اموال و سکه‌ها از زمان تحویل توسط زوج به عهده زوجه خواهد بود. مبحث هفتم: حضانت و نگهداری اطفال ماده ۲۲- اجرای حکم حضانت تا زمانی که در حکم قطعی دادگاه معین گردیده استمرار دارد و اجرای احکام دادگاه باید پرونده اجرائی ویژه آن را تشکیل دهد و هر زمان نیاز به پیگیری باشد اقدام نماید. ماده ۲۳- در مواردی که طفل به هر دلیل از ملاقات امتناع می‌کند اجرای احکام باید با هماهنگی با دادگاه تدابیر لازم از جمله ارجاع موضوع به مددکار اجتماعی یا مرکز مشاوره خانواده برای جلب تمایل طفل به ملاقات اتخاذ نماید اگر با توجه به نظر مشاور روانشناس مرکز فوق و قرائن موجود برای دادگاه محرز شود اجرای حکم حضانت یا ملاقات کودک به سلامت روانی وی آسیب وارد خواهد کرد. اجرای احکام می‌تواند با کسب موافقت دادگاه تا فراهم شدن آمادگی طفل، اجرای حکم را به تأخیر اندازد. ماده ۲۴- برای پیگیری امور حضانت و نگهداری اطفال و سایر امور مربوط دادگستری باید از وجود مددکاران اجتماعی آموزش دیده موضوع ماده ۶۸ آیین‌نامه و واجد مهارت‌های لازم برای ارتباط با اطفال و بستگان افراد یا از روانشناسان مرکز مشاوره خانواده بهره گیرد. مبحث هشتم: حقوق وظیفه و مستمری ماده ۲۵- حقوق وظیفه یا مستمری زوجه دائم متوفی و فرزندان و سایر ورث قانونی کلیه کارکنان شاغل و بازنشسته مشمول صندوق بازنشستگی کشوری مطابق ماده ۸۷ قانون استخدام کشوری مصوب ۳۱/۳/۱۳۴۵ و اصلاحات بعدی آن و با لحاظ ماده ۸۶ همان قانون و اصلاحیه‌های بعدی آن تقسیم و پرداخت می‌گردد. ماده ۲۶- ازدواج دائم همسر متوفی مانع دریافت حقوق وظیفه مستمری بازماندگان زوج متوفی نمی‌باشد صندوق‌های بازنشستگی و تأمین اجتماعی مکلفند در مورد همسرانی که مستمری آنها به علت ازدواج مجدد قطع گردیده نسبت به برقراری مستمری قطع شده از تاریخ لازم‌الاجراء شدن قانون اقدام نمایند در هر صورت مجموع مستمری بازماندگان مربوط به همسر متوفی و سایر ورث نباید از حداقل مستمری مربوط به هر صندوق کمتر باشد. ماده ۲۷- زوجه متوفی، در صورت فوت شوهر بعدی و تعلق حقوق وظیفه مستمری بازماندگان به زوجه در اثر آن از مستمری که مبلغ آن بیشتر است برخوردار خواهد شد همسر متوفی مکلف است در اینگونه موارد مراتب برخورداری از مستمری دوم را به صندوق‌های بازنشستگی مربوط اطلاع دهد در صورت عدم اقدام و دریافت مستمری مضاعف، صندوق بازنشستگی که مستمری پرداختی آن کمتر است مجاز خواهد بود کلیه مستمری‌های پرداختی و سایر هزینه‌هایی را که من غیر حق دریافت شده براساس آخرین مستمری دریافتی و تعرفه‌های جاری مربوط به سایر هزینه‌ها از زوجه وصول نمایند. تبصره- مرجع تعیین از کارافتادگی در هر یک از صندوق‌ها مرجع تأیید از کارافتادگی فرزندان ذکور موضوع این ماده نیز محسوب می‌شوند. ماده ۲۸- فرزندان در صورتی که واجد شرایط دریافت مستمری

بازماندگان از طریق هر یک از والدین باشند، از هر دو مستمری برخوردار خواهند شد. مبحث نهم: مقررات کیفری ماده ۲۹- به جرایم موضوع مواد ۴۹ الی ۵۶ قانون توسط دادگاه صالح رسیدگی خواهد شد. تبصره- در مورد ماده ۴۹ قانون، دادگاه ضمن صدور رأی به الزام به ثبت واقعه نکاح، طلاق فسخ یا انفساخ نکاح یا اعلان بطلان نکاح یا طلاق حکم به مجازات مقرر نیز خواهد داد محکوم علیه مکلف است مدارک لازم برای ثبت هر یک از وقایع فوق را مطابق دستور دادگاه در مهلت مقرر به دفترخانه ارائه کند در هر صورت ثبت واقعه موکول به ارائه مدارک لازم یا دستور دادگاه مبنی بر ثبت آن بدون دریافت برخی از مدارک خواهد بود. فصل دوم - مراکز مشاوره خانواده مبحث اول: اهداف و تشکیلات ماده ۳۰- در هر حوزه قضایی به تعداد لازم مرکز مشاوره خانواده به شرحی که در مواد آتی می آید تشکیل می شود. ماده ۳۱- هر مرکز مشاوره خانواده حداقل باید دارای سه عضو مشاور خانواده باشد. در صورتی که به هر دلیل تعداد مشاوران خانواده از حداقل مذکور کمتر شود، تا رسیدن به حد نصاب فعالیت مرکز یاد شده معلق خواهند ماند. ماده ۳۲- مرکز امور مشاوران، علاوه بر وظایف و اختیارات فعلی، وظایف و اختیارات زیر را جهت ساماندهی امور مشاوران خانواده بر عهده دارد: الف- سیاست گذاری و برنامه ریزی در امور مختلف مشاوره، موضوع قانون و آیین نامه ب- برگزاری آزمون های علمی مصاحبه و گزینش متقاضیان و احراز شرایط آنان ج- برگزاری دوره های آموزشی و کارآموزی در تهران و سایر استان ها برای پذیرفته شدگان د- اعطای مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و پروانه مشاور خانواده و نظارت بر عملکرد مشاوران خانواده ه- لغو مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده در موارد مذکور در آیین نامه و- برگزاری مراسم تحلیف و اخذ تعهدنامه از دریافت کنندگان پروانه عضویت در مرکز مشاوره خانواده ز- پیشنهاد تعرفه حق الزحمه مشاوران و اصلاح آن، هر سه سال یکبار به رئیس قوه قضاییه جهت تصویب ح- تهیه و تنظیم دستورالعمل ها و پیشنهاد آن جهت تصویب به رئیس قوه قضاییه ط- بررسی و پیشنهاد اعتبار مورد نیاز هر سال با همکاری معاونت های ذیربط قوه قضاییه جهت سیر مراحل بعدی ی- هماهنگی و تعامل لازم با سازمان ها و دستگاه های اجرایی مربوط به منظور پیشبرد اهداف مورد نظر. ک- ارزیابی وضعیت پیشرفت اجرای قانون و اعلام آن به رئیس قوه قضاییه ل- پیشنهاد تعیین تکلیف موارد ضروری که در آیین نامه مسکوت است، به رئیس قوه قضاییه مبحث دوم: واحد مشاوره خانواده استان ها ماده ۳۳- به منظور نظارت بر مراکز مشاوره خانواده در هر استان واحد مشاوره خانواده در شهرستان مرکز استان و تحت ریاست و نظارت رئیس کل دادگستری استان یا یکی از معاونین وی به انتخاب رئیس کل دادگستری استان تشکیل خواهد شد که وظایف آن به شرح زیر خواهد بود: الف- پیشنهاد تعداد مرکز مشاوره خانواده مورد نیاز دادگاه های خانواده حوزه های قضائی استان به مرکز امور مشاوران ب- پیگیری و نظارت بر حسن اجرای قانون و آیین نامه در استان ج- همکاری با مرکز امور مشاوران در امر نظارت بر عملکرد مشاوران خانواده و بررسی معضلات و تلاش در رفع آنها د- بررسی مدارک و احراز شرایط متقاضیان اعضای مشاوره خانواده ه- برگزاری آزمون های علمی مصاحبه و گزینش متقاضیان با هماهنگی با مرکز امور مشاوران و- برگزاری دوره های آموزشی ضمن خدمت مشاوران با هماهنگی مرکز امور مشاوران ز- برگزاری دوره های آموزشی علمی و عملی کارآموزی با هماهنگی مرکز امور مشاوران ح- بررسی اولیه شکایت مطرح شده علیه مشاوران خانواده و در صورت اقتضاء اعلام تخلفات آنان به مرکز امور مشاوران جهت رسیدگی ط- ارزیابی تأثیرات مثبت و منفی اجرای قانون با اخذ نظر قضات دادگاه های خانواده و صاحب نظران و پیشنهاد راهکارهای مناسب به مرکز امور مشاوران مبحث سوم: شرایط اخذ مجوز تأسیس مرکز مشاوره ماده ۳۴- متقاضیان اخذ مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و اعضاء مرکز مشاوره خانواده در مراکز مذکور باید دارای شرایط ذیل باشند: الف- تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران ب- تأهل و داشتن حداقل ۴۰ سال سن و ۵ سال سابقه کار یا ۳۵ سال سن و حداقل ۸ سال سابقه کار مرتبط ج- داشتن حداقل مدرک کارشناسی از دانشکده های معتبر داخلی یا خارجی (در مورد اخیر به شرط تأیید وزارت علوم و فناوری) یا معادل حوزوی آن در رشته های مطالعات خانواده، مشاوره روان پزشکی، روان شناسی، مددکاری اجتماعی، حقوق، فقه و مبانی حقوق اسلامی و همچنین رشته های همسان با تشخیص مرکز امور مشاوران د- انجام خدمت وظیفه عمومی یا معافیت دائم برای آقایان ه- عدم سوء پیشینه کیفری و عدم محرومیت از حقوق اجتماعی و- عدم اعتیاد به مواد مخدر و سکرآور به تأیید سازمان پزشکی قانونی ز- نداشتن سوء شهرت و عدم تجاهر به فسق ح- داشتن وثاقت و تعهد به اصل نظام جمهوری اسلامی ایران و قانون اساسی ط- عدم محکومیت به انفصال دایم از خدمات دولتی یا عمومی یا سلب صلاحیت ماده ۳۵- نقاطی که احتیاج به مرکز مشاوره دارد با تعیین تعداد مورد نیاز برای هر محل نحوه اطلاع به متقاضیان و مدارک لازم برای تقاضا به موجب دستورالعملی است که توسط رئیس مرکز امور مشاوران تهیه و به تصویب رئیس قوه قضاییه می رسد. ماده ۳۶- از کلیه داوطلبان واجد شرایط به ترتیب مقرر در مواد آتی امتحان کتبی به عمل خواهد آمد. زمان و مکان برگزاری امتحان از طریق روزنامه های کثیرالانتشار اعلام می گردد. ماده ۳۷- مرکز امور مشاوران می تواند بررسی صلاحیت متقاضیان پذیرفته شده در آزمون کتبی را از هسته گزینش قوه قضاییه یا هسته گزینش قوه قضاییه در استان ها درخواست نماید هسته گزینش مربوط مکلف است اقدامات لازم را انجام و نتیجه بررسی را ظرف مهلت مقرر اعلام نماید. ماده ۳۸- درخواست متقاضیان به ترتیب وصول در سامانه الکترونیکی دفتر کل ثبت و برای هر متقاضی پرونده جداگانه ای تشکیل می شود. مرجع برگزار کننده آزمون سوابق متقاضیان پذیرفته شده آزمون را از مراجع محل اقامت و اشتغال یا محل تحصیل فعلی و گذشته و از مؤسسه آموزش عالی مربوطه استعلام و درباره صلاحیت وی به نحو مقتضی تحقیق و نتیجه را در پرونده منعکس می نماید. ماده ۳۹- چگونگی و نحوه انجام امتحان و مواد امتحانی براساس رشته تحصیلی و امور مربوط به آن از جمله انجام مصاحبه پس از قبولی در آزمون کتبی مطابق دستورالعمل مرکز امور مشاوران است. ماده ۴۰- قضات بازنشسته و همچنین اعضای هیأت علمی رسمی دانشگاه های معتبر در رشته های مذکور در بند ج ماده ۳۴ آیین نامه جهت تصدی مرکز مشاوره خانواده یا پروانه عضویت در مرکز مذکور در اولویت بوده و از شرکت در آزمون معاف می باشند. ماده ۴۱- متقاضیان عضو مرکز مشاوره خانواده پس از قبولی در آزمون و احراز صلاحیت و گزینش باید دوره کارآموزی علمی و عملی را طی نمایند. دوره کارآموزی ۳ ماه می باشد. تبصره- هر کارآموز دارای کارنامه مخصوصی خواهد بود در این کارنامه حسن اخلاق کارآموز و عملکرد دوره کارآموزی وی ثبت و ارزیابی خواهد شد و دوره کارآموزی کارآموزانی که قادر به کسب نصاب قبولی از کارآموزی علمی و عملی نباشند برای یک نوبت تجدید خواهد شد. مبحث چهارم: اتیان سوگند ماده ۴۲- دارندگان مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و پروانه عضویت در مرکز فوق قبل از

شروع به کار به ترتیب ذیل سوگند یاد نموده و سوگندنامه و صورتجلسه مربوطه را امضاء می‌نمایند. متن سوگندنامه مشاور به شرح ذیل می‌باشد: بسم الله الرحمن الرحيم در این موقع که فعالیت در مرکز مشاوره خانواده را آغاز می‌نمایم به خداوند قادر متعال سوگند یاد می‌کنم که همواره قوانین و نظامات را محترم شمرده و جز عدالت و احقاق حق منظوری نداشته و برخلاف کیان خانواده اقدام و اظهارنی ننمایم و احترام اشخاص مقامات قضائی اداری، همکاران و اصحاب دعوی را رعایت نموده و از اعمال نظر شخصی کینه‌توزی، انتقام‌جویی، احتراز و در امور و کارهایی که انجام می‌دهم راستی و درستی را رویه خود قرار داده و مدافع حق باشم و شرافت من وثیفه این سوگند است و ذیل سوگندنامه را امضا می‌نمایم. مبحث پنجم: نحوه صدور و اعتبار مجوز ایجاد مرکز مشاوره خانواده ماده ۴۳- اعتبار مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و پروانه عضویت در مرکز فوق به مدت سه سال بوده و به امضای رئیس کل دادگستری استان و رئیس مرکز امور مشاوران می‌رسد تمديد آن در صورت وجود شرایط مقرر در قانون و آیین‌نامه بلامانع است. تبصره- دارندگان مجوز فقط مجاز به تشکیل یک مرکز مشاوره خانواده می‌باشند؛ ایجاد شعب و مؤسسات فرعی ممنوع خواهد بود و مستوجب لغو مجوز خواهد بود. ماده ۴۴- مرکز مشاوره خانواده باید در نزدیکی دادگاه‌های خانواده ایجاد شود. در صورتی که به هر دلیل امکان ایجاد مرکز فوق در نزدیکی دادگاه‌های خانواده فراهم نباشد، ایجاد آن در نقطه مناسب دیگر با موافقت رئیس واحد مشاوره خانواده خواهد بود. مبحث ششم: چگونگی تعیین تعرفه خدمت مراکز مشاوره ماده ۴۵- پرداخت هزینه مطابق تعرفه با خواهان و در طلاق‌های توافقی بر عهده زوجین است در مورد افراد بی‌بضاعت مطابق حکم ماده ۵ قانون عمل خواهد شد. مبحث هفتم: نحوه ارائه خدمات مشاوره‌ای ماده ۴۶- مرکز مشاوره خانواده منحصرأ به ارائه خدمات مشاوره‌ای به متقاضیان طلاق توافقی یا انجام مواردی که از سوی مراجع قضائی ارجاع می‌شود اقدام می‌کند دادگاه خانواده می‌تواند در صورت لزوم با مشخص کردن موضوع اختلاف و تعیین مهلت نظر مرکز فوق را در مورد امور و دعاوی خانوادگی خواستار شود مرکز مذکور ضمن ارائه خدمات مشاوره‌ای به زوجین و سعی در سازش طرفین، خواسته‌های دادگاه را در مهلت مقرر اجرا و در صورت حصول سازش به تنظیم سازش‌نامه مبادرت و در غیر اینصورت نظر کارشناسی خود در مورد علل و دلایل عدم سازش را به طور مکتوب و مستدل به دادگاه اعلام می‌کنند. تبصره ۱- دادگاه با ملاحظه نظریه کارشناسی مرکز مشاوره خانواده مبادرت به صدور رأی می‌کند. تبصره ۲- در صورت سازش، رعایت مفاد مواد ۱۸۳ و ۱۸۴ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی لازم است. مبحث هشتم: تخلفات و مجازات‌های انتظامی ماده ۴۷- موارد تخلف دارندگان پروانه عضویت مشاوره خانواده تا حدودی که منطبق بر آنان باشد، همان است که در مورد وکلا و کارشناسان رسمی دادگستری در قوانین و مقررات مربوط آمده است مجازات‌های انتظامی این افراد عبارت است از - توبیخ کتبی بدون درج در پرونده - توبیخ کتبی با درج در پرونده - عدم تمديد پروانه عضویت مشاوره در مرکز مشاوره خانواده به طور موقت حداکثر به مدت سه سال - لغو یا عدم تمديد پروانه عضویت تبصره- مرجع رسیدگی به صدور حکم در خصوص تخلفات دادرسی و دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر مرکز امور مشاوران می‌باشد. مبحث نهم: سایر موارد ماده ۴۸- مجوز مرکز مشاوره به نام یک نفر صادر می‌شود مجوز مذکور قابل انتقال به غیرحقیقی و حقوقی نمی‌باشد. ماده ۴۹□ اگر فرد مؤسس به دلیل کشف فساد و یا ارتکاب جرایم عمدی محکومیت یابد و یا به هر دلیل قانونی دیگر طبق بررسی‌های بعمل آمده از وی سلب صلاحیت گردد، مجوز تأسیس مرکز فوق توسط مرکز امور مشاوران لغو می‌شود. ماده ۵۰- نصب مجوز فعالیت و لیست تعرفه خدمات مرکز مشاوره در جایی که در معرض دید مراجعان باشد الزامی است. ماده ۵۱- فهرست اسامی دارنده مجوز تأسیس مرکز مشاوره خانواده و کلیه دارندگان پروانه عضویت شاغل در مرکز مشاوره خانواده همراه با عکس آنها و ساعات کار و رشته تخصصی آنان باید در سایت اختصاصی که توسط مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه طراحی خواهد شد منتشر و همچنین در محل مرکز در تابلویی برای اطلاع مراجعان نصب گردد. ماده ۵۲- اعضاء دارای پروانه عضویت در مرکز مشاوره خانواده موظف به شرکت در کلاس‌های آموزشی ضمن خدمت که از سوی مرکز امور مشاوران ابلاغ می‌شود می‌باشند. ماده ۵۳- مرکز مشاوره خانواده موظف است برای کلیه مراجعان پرونده تشکیل داده و کلیه سوابق یافته‌های بالینی و شرح خدمات درمانی ارائه شده به آنها را در فرم‌های مخصوص و استاندارد که نمونه آن توسط مرکز امور مشاوران ارائه می‌شود درج و نگهداری نماید و آمار ماهانه مراجعین را به رئیس حوزه قضائی یا مجتمع قضائی خانواده مربوط تحویل دهد پرونده و سوابق مراجعان دور از دسترس سایر مراجعه‌کنندگان و پرسنل به طور محرمانه نگهداری می‌شود اخذ رونوشت از مدارک پرونده مشاوره در موارد ضروری با نظر دادگاه خواهد بود سوابق مشاوره‌های اشخاص جزء اسرار خانوادگی محسوب و سوءاستفاده از آنها برابر مقررات قابل تعقیب خواهد بود. ماده ۵۴- ثبت مشخصات کلیه مراجعان در دفتر مرکز مشاوره با ذکر خدمات انجام شده الزامی است. ماده ۵۵- دارنده مجوز مرکز مشاوره خانواده مکلف به نظارت بر کارکنان زیر مجموعه خود می‌باشد هرگونه بی‌نظمی و اعمال خلاف موازین اسلامی و اخلاقی و شئون حرفه‌ای در مرکز مشاوره واقع گردد تخلف محسوب خواهد شد و برابر آیین‌نامه و قوانین مربوط قابل پیگیری است. ماده ۵۶- نظارت بر ساعات کار مراکز مشاوره خانواده به عهده رئیس حوزه قضائی مربوط است. فصل سوم - ثبت ازدواج و طلاق و وقایع مربوط به آن ماده ۵۷- دفاتر رسمی ثبت ازدواج و طلاق مکلفند مطابق تصمیمات سازمان ثبت اسناد و املاک کشور وقایع نکاح دایم، فسخ و انفساخ آن، طلاق رجوع و اعلام بطلان نکاح یا طلاق را علاوه بر ثبت در دفتر مربوط در سامانه مربوط نیز منعکس نمایند. ماده ۵۸- سردفتر طلاق باید قبل از ثبت طلاق، گواهی کتبی دادگاه یا اقرارنامه رسمی زوجه دایر بر تأدیه حقوق مالی او را از متقاضی ثبت اخذ کند و مفاد آن را در ثبت دفتر طلاق منعکس نماید در صورتی که زوجه نزد سردفتر طلاق اقرار به وصول حقوق مالی خود بنماید و همچنین در موردی که زوجه بدون تأدیه حقوق مالی به ثبت طلاق رضایت دهد سر دفتر مکلف است مراتب را در سند و ثبت دفتر طلاق درج کند. در مورد اخیر زوجه می‌تواند پس از ثبت طلاق برای دریافت حقوق یاد شده، مستقیماً از دادگاه صادرکننده گواهی عدم امکان سازش یا حکم طلاق درخواست اجرای حکم را بنماید حکم صادره مانند سایر احکام اجراء خواهد شد. ماده ۵۹- سردفتر طلاق مکلف است گواهی معتبر پزشکی متخصص یا پزشک قانونی در مورد وجود یا عدم جنین را از متقاضی اخذ و مفاد آن را در سند و دفتر ثبت طلاق ذکر کند. چنانچه زوجین بر وجود جنین اتفاق نظر داشته باشند درج اقرار آنها در سند طلاق و ثبت دفتر الزامی است. ماده ۶۰- سردفتر طلاق مکلف است قبل از اجرای صیغه طلاق و ثبت آن، گواهی کتبی دادگاه مبنی بر قطعیت رأی و انقضاء مهلت فرجام‌خواهی یا ابلاغ رأی فرجامی را

از متقاضی اخذ نماید در صورت انقضای مدت اعتبار حکم طلاق اجرای صیغه طلاق و ثبت آن ممنوع است. ماده ۶۱- چنانچه حکم طلاق از سوی زوجه به دفتر طلاق تسلیم شود سردفتر مکلف است مراتب را کتباً به زوج اعلام نماید تا ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ برای اجرای طلاق در دفترخانه حاضر شود در صورتی که زوج در مهلت مقرر در دفترخانه حاضر نشود، سردفتر با تعیین مهلت مناسبی که کمتر از یک هفته نباشد، به زوجین ابلاغ می‌نماید که برای اجرای صیغه طلاق و ثبت آن در دفترخانه حاضر شوند عذرهای قابل قبول برای تعیین مهلت دیگر، همان موارد مندرج در ماده ۳۰۶ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی یا اعذار شرعی است. ماده ۶۲- سردفتر مکلف است تسلیم گواهی عدم امکان سازش به دفترخانه را با قید تاریخ و طرفی که آن را تسلیم کرده کتباً تأیید کرده و به وی تحویل نماید تا در زمان اجرای صیغه طلاق و ثبت آن به دفترخانه ارائه شود چنانچه در زمان اجرای صیغه طلاق و ثبت آن گواهی کتبی مذکور به دفترخانه ارائه نشود تاریخ حضور یا ارائه مدارک تاریخ تسلیم گواهی عدم امکان سازش تلقی می‌شود. ماده ۶۳- چنانچه گواهی عدم امکان سازش توسط زوج به دفتر طلاق تسلیم شود سردفتر مطابق قانون حسب مورد ابلاغ‌های لازم را انجام می‌دهد در مواردی که صیغه طلاق در غیاب زوجه جاری و ثبت می‌شود دفترخانه مراتب را کتباً به زوجه ابلاغ نموده و اوراق ابلاغ شده را در سابقه مربوط بایگانی می‌نماید چنانچه زوج با زوجه مجهول‌المکان باشند، دفتر ثبت رسمی طلاق، آگهی لازم را کتباً توسط متقاضی به روزنامه کثیرالانتشار ارسال می‌کند و نسخه‌ای از روزنامه را که آگهی در آن منتشر شده از وی اخذ و در سابقه مربوط نگهداری می‌نماید. ماده ۶۴- چنانچه پس از اجرای طلاق رجعی و تنظیم صورت‌جلسه مربوط رجوع به موجب اقرارنامه رسمی زوج یا اقرار او نزد سردفتر طلاق یا حکم مرجع ذیصلاح محرز شود سردفتر مراتب را در صورت‌جلسه مربوط درج و پس از امضای تسلیم‌کننده اقرارنامه رسمی یا حکم مرجع ذیصلاح یا امضای اقرارکننده مراتب را ذکر و پس از امضاء و مهر به ضمیمه مستند مربوط بایگانی می‌نماید. در این صورت شماره تاریخ و دفتر اسناد رسمی تنظیم‌کننده اقرارنامه در صورت‌جلسه سند و ثبت دفتر طلاق درج و نسخه‌ای از آن در سابقه مربوط بایگانی خواهد شد رضایت زن به ثبت طلاق رجعی بدون گواهی کتبی دو شاهد مبنی بر سکونت وی در منزل مشترک تا پایان عده باید در صورت‌جلسه مربوط ذکر و به امضای او برسد؛ مگر در مواردی که اقرارنامه رسمی دایر بر رضایت وی به دفتر رسمی ثبت طلاق ارائه شود. ماده ۶۵- هرگاه سردفتر ازدواج و طلاق طبق قانون و آیین‌نامه یکی از وقایع موضوع قانون را بدون حضور یکی از طرفین ثبت کند مکلف است بلافاصله موضوع را کتباً به طرف دیگر ابلاغ کند. فصل چهارم - نحوه ملاقات والدین با طفل ماده ۶۶- شخص «ناظر» موضوع ماده ۴۱ قانون باید حتی‌الامکان از بستگان نزدیک طفل، معتمد متأهل و مجرب باشد و چنانچه انتخاب وی از میان اقوام نزدیک طفل ممکن نباشد از فردی آشنا و با تجربه لازم متأهل و مورد اعتماد تعیین گردد. ناظر در صورت امکان باید از طریق اولیاء طفل به اجراء دادگاه معرفی شود و در غیر اینصورت توسط دادستان عمومی و انقلاب محل پیشنهاد و توسط دادگاه صادرکننده حکم طلاق یا گواهی عدم امکان سازش منصوب خواهد شد دادگاه باید مصلحت طفل را در تعیین ناظر مدنظر قرار دهد و حدود و نوع نظارت وی به صراحت مشخص و به وی ابلاغ کند. ماده ۶۷- اگر به تشخیص دادگاه نتوان طفل را در ایام ملاقات به تنهایی در اختیار کسی که حق ملاقات دارد قرار داد دادگاه می‌تواند ترتیبی اتخاذ نماید تا چنین ملاقات‌هایی در ساعات محدود و تحت‌نظر مراکزی که دادگستری تعیین می‌کند صورت پذیرد. ماده ۶۸- در اجرای تبصره ماده ۴۱ قانون رئیس کل دادگستری استان موظف است در هر حوزه قضائی محل یا محل‌هایی را با فضای متناسب با روحیات اطفال با همکاری و استفاده از امکانات و منابع انسانی سازمان بهزیستی و ادارات تعاون کار و رفاه اجتماعی و بهداشت و درمان یا سایر مراکز ذیربط با تعداد کافی مددکار اجتماعی (به‌ویژه زنان) و در صورت نیاز، مأمور انتظامی، جهت ملاقات والدین با اطفال اختصاص دهد. ماده ۶۹- این آیین‌نامه مشتمل بر ۶۹ ماده و ۱۰ تبصره در تاریخ ۲۷/۱۱/۱۳۹۳ به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید. رئیس قوه قضائیه - صادق آملی لاریجانی